

Arbetskraftsbarometern

September 2001 - Augusti 2002

UF0505

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Utbildning och forskning

A.2 Statistikområde

Befolkningens utbildning

A.3 Statistikprodukten ingår inte i Sveriges officiella statistik

A.4 Ansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån

Adress: Box 24 300, 104 51 Stockholm

Kontaktperson: Inger Huggare

Telefon: 08-506 948 64

Telefax: 08-506 948 12

E-post: inger.huggare@scb.se

A.5 Producent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån

Adress: Box 24 300, 104 51 Stockholm

Kontaktperson: Inger Huggare

Telefon: 08-506 948 64

Telefax: 08-506 948 12

E-post: inger.huggare@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

A.8 Gallringsföreskrifter

Blanketter från de två senaste åren bevaras

A.9 EU-reglering

A.10 Syfte och historik

Arbetskraftsbarometern syftar till att ge snabb information om arbetsmarknadsläget och utsikterna på arbetsmarknaden för olika utbildningsgrupper. Den har genomförts sedan 1959.

A.11 Statistikanvändning

Huvudanvändare är utbildningsplanerare, yrkes- och studievägledare på arbetsförmedlingar och skolor. Även elever som står inför valet att välja utbildningsinriktning samt andra som vill ha information om arbetsmarknadsläget och dess förändringar för olika utbildningsgrupper tillhör användarna. Dessutom exempelvis myndigheter som Skolverket, Högskoleverket och Utbildningsdepartementet. Barometerresultaten används även för SCB:s egen prognosverksamhet för utbildning och arbetsmarknad. Produkten diskuteras bl.a. i Programrådet för UA/PI med representanter för Skolverket, Högskoleverket, Utbildningsdepartementet, NUTEK, AMS, SOFI m.fl. Dessutom även i särskilda kontakter med berörda.

A.12 Uppläggning och genomförande

Arbetskraftsbarometern är en urvalsundersökning som genomförs med hjälp av postenkäter. Urvalsenhet är arbetsställe. Den population som urvalen dras från utgörs av landets alla arbetsställen med minst 10 anställda (fem för några), varav minst två anställda tillhör någon av de i årets undersökning 74 utbildningsgrupperna. Urvalsramen konstrueras utifrån en sambearbetning av registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) samt med adresser från Företagsdatabasen (FDB). Blanketterna skickas till personalansvarig på respektive arbetsställe.

För utbildningsgrupper som finns representerade på färre än 150 arbetsställen i urvalsramen undersöks samtliga arbetsställen. För övriga grupper görs ett urval av 150 arbetsställen. Sannolikheten för att ett arbetsställe skall komma med är proportionell mot dess storlek uttryckt i antalet anställda med den aktuella utbildningen.

De personalansvariga tillfrågas hur de för den aktuella utbildningsgruppen bedömer *Tillgången på sökande (God/Balans/Brist)* och *Hur antalet sökande kommer att förändras på ett resp tre års sikt (Öka/Oförändrat/Minska)*. Man får också svara på - för aktuell utbildningsgrupp - *Hur många anställda man har; Om man sökt personer och i så fall hur många; Om man nyanställt och i så fall hur många*. Referensperioden för 2002 års undersökning var sept 2001 - aug 2002.

Uppgifterna om hur många personer en arbetsgivare uppger sig ha sökt används som vägningsfaktor för svaren på frågan om tillgång på sökande (rekryteringsläget). Svaren från arbetsgivare som sökt tio personer väger alltså fem gånger tyngre än svaret från den som sökt två.

Svaren på frågan om hur antalet anställda kommer att förändras på ett resp tre års sikt vägs med hur många anställda det finns på arbetsstället med den aktuella utbildningen.

I 2002 års barometer ingick 7 600 arbetsställen i urvalet och det totala antalet blanketter var 11 073 (ett och samma arbetsställe kan ingå i urvalet för flera utbildningsgrupper). Insamlingen av data pågick mellan den 19 augusti och den 11 oktober 2002.

A.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inför 1999 års barometer startade ett TQM-projekt med syftet att se över utbildningsgrupperna i undersökningen, urvalsdesign (skapa urvalsramar och bestämma urvalstorlek med målsättningen att uppnå samma precisionsnivå i alla grupper) och genomföra plattformbytet. Översynsarbetet kommer att

fortsätta under 2003 med tonvikt på övertäckningen i undersökningen och att identifiera rätt uppgiftslämnare (arbetsställeproblematiken).

B. Kvalitetsdeklaration

0 Inledning

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Arbetsgivarnas bedömning av tillgången på sökande med en viss utbildning samt hur antalet anställda med denna utbildning kommer att förändras på ett resp tre års sikt.

1.1.1 Objekt och population

Arbetsställen. Population är landets alla arbetsställen med minst 10 anställda (fem för några), varav minst två anställda tillhör någon av de i 2002 års undersökning 74 utbildningsgrupperna.

1.1.2 Variabler

1. Om man har anställda med ovan angiven utbildning (förtryckt på blanketten)
2. Hur många ungefär man har anställd med denna utbildning i augusti 2002
3. Hur man bedömer att antalet anställda med denna utbildning kommer att förändras på 1 resp 3 års sikt
4. Om man sökt personal med aktuell utbildning under det senaste året och i så fall ungefär hur många
5. Hur tillgången var på sökanden för nyutexaminerade resp yrkeserfarna

1.1.3 Statistiska mått

Rekryteringsläget: Ett sammanvägt mått av svaren på frågan hur tillgången på sökanden var under tiden september 2001 – augusti 2002. Måttet beräknas som differensen mellan andelen som svarat god tillgång och andelen som svarat brist.
Andel som sökt personal: Andelen beräknas som antalet arbetsgivare som har svarat att de har sökt personal dividerat med antalet som har svarat att de har personal med den aktuella utbildningen anställd.

Behov på kort sikt: Ett sammanvägt mått av hur arbetsgivarna bedömt att antalet anställda i den aktuella utbildningsgruppen skall förändras under den närmaste ett - resp. treårsperioden. Måttet beräknas som differensen mellan andelen som svarat öka och andelen som svarat minska.

1.1.4 Redovisningsgrupper

74 olika utbildningsgrupper med användning av Svensk utbildningsnomenklatur, SUN 2000.

1.1.5 Referenstider

September 2001 t o m augusti 2002

1.2 Fullständighet

2002 års undersökning omfattade 56 högskoleutbildningar och 18 gymnasieutbildningar. Antalet sysselsatta i dessa uppgår till ca 41 procent av det totala antalet i åldern 25 - 64 år.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Andelen inkomna blanketter med avseende på utbildningsgrupp varierar mellan ca 93 och 57 procent, med ett genomsnitt på 77 procent. Övertäckningen - dvs. utbildningen finns inte på arbetsstället - varierar mellan 1 och 51 procent med ett genomsnitt på 13 procent.

2.2 Osäkerhetskällor

Urvalsramen kan aldrig bli helt aktuell, vilket kan ge upphov både till övertäckning och undertäckning.

- Övertäckning kan bestå av arbetsställen som inte längre existerar (t.ex. på grund av konkurs)
- Undertäckning består t.ex. av arbetsställen som vi inte lyckats påföra någon adress, eller där urvalsramen inte är helt aktuell vad gäller personalens utbildning.

Den generella avgränsning som görs av populationen innebär att vi utesluter en del arbetsställen som kan ha sökt personal med den aktuella utbildningen. Avgränsningen har gjorts med motiveringen att arbetsställen som redan har personal med den aktuella utbildningen har större sannolikhet att också ha sökt sådan personal. Därmed bör de också vara bäst lämpade att uttala sig om rekryteringsläget.

2.2.1 Urval

För de flesta av utbildningarna har endast ett urval av arbetsställen tillfrågats.

2.2.2 Ramtäckning

2.2.3 Mätning

Missuppfattningar om vilket arbetsställe som avses och svårigheter att svara för det arbetsställe som avses samt svårigheter att skilja mellan olika utbildningsgrupper kan orsaka mätfel.

2.2.4 Svartsbortfall

Genomsnittligt svartsbortfall är 23 procent med en variation med avseende på utbildningsgrupp mellan 7 och 43 procent.

2.2.5 Bearbetning

Inga särskilda kvalitetsproblem i bearbetningen av materialet. Frågeformuläret är tämligen okomplicerat.

2.2.6 Modellantaganden

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Bedömningen av rekryteringsläget och det framtida antalet anställda redovisas som punktskattningar. 95 - procentiga konfidensintervall beräknas med avseende på utbildningsgrupp för skillnaden mellan procenttalen (god tillgång och brist resp öka och minska). Om intervallet är bredare än +/-60 redovisas inte resultatet. Inte heller om antalet svar understiger 10.

3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Årlig

3.2 Framställningstid

Formulären skickas ut i början av hösten och rapporten är färdig i december

samma år.

3.3 Punktlighet

Rapporten delas ut vid prognosdagen i december.

4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Fr.o.m. 1990 görs urvalet av **arbetsställen** från en urvalsram som ställts samman genom en sambearbetning av registret över befolkningens utbildning och det årliga sysselsättningsregistret. Tidigare gjordes urvalet ”på fri hand” bland **företag/arbetsgivare**, som på goda grunder kunde antas efterfråga arbetskraft med en viss utbildning. På vilket sätt detta kan ha påverkat jämförbarheten i uppgifterna före och efter omläggningen finns ingen objektiv metod att uppskatta, men det finns knappast skäl att tro att bedömningarna skulle påverkas åt något bestämt håll. Uppgift om hur stor andel som sökt personal finns fr.o.m. 1990.

Den regionala redovisningen har slopats (fr.om. 1994).

En utförlig dokumentation av de förändringar som gjorts under årens lopp finns i Bakgrundsfakta till arbetsmarknadsstatistiken 1992:2, Arbetskraftsbarometern.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

De utbildningar som ingår i undersökningen har varierat över åren

4.3 Sam användbarhet med annan statistik

Bland annat gör AMS och SACO undersökningar av liknande karaktär.

5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Publikationen i IAM-serien distribueras till prenumeranter av denna serie och sprids även via SCB:s hemsida. Avsikten med årets rapport är även att sprida den via Skolverkets hemsida via länk till SCB:s hemsida.

Resultaten från varje års undersökning presenteras på den årliga Prognosdagen i december för 150 - 200 deltagare.

5.2 Presentation

IAM-rapport: Arbetskraftsbarometern 02

5.3 Dokumentation

IAM-rapporten; En särskild rapport från 99 års översynsarbete; Bakgrundsfakta 1992:2 Arbetskraftsbarometern

5.4 Tillgång till primärmaterial

Lagras på PC. Bearbetningar kan endast göras av SCB på beställning.

5.5 Upplysningstjänster

Inger Huggare tel 08-506 948 64, fax 08-506 948 12,
e-post: inger.huggare@scb.se